

2°. voorwerpen en teekeningen, die oorspronkelijk zijn, op persoonlijke wijze weergegeven, dynamisch; in beweging; hiertoe behoort de morphologische ontleedkunde. In deze groep vindt men men zoowel de kunstvoortbrengselen van den praehistorischen, primitieven, paranoischen mensch als het encyclopaedische werk van DA VINCI. De tegenwoordig heerschende smaak voor den bioscoop, zoowel als het kubisme zijn een praehistorisch en primitief atavisme. Het is een opmerkenswaardig feit, dat CHESELDEN, SCARPA, BRIGHT, HODGKIN, de beide BELL'S, HENLE, MAX SCHULTZE, LISTER, PASTEUR, DIEULAFOIE, CHARCOT, e.a. uitstekende teekenaars waren. En al kan niet iedere arts kunstenaar zijn, hij moet toch iets van den kunstenaar hebben in zijn manier van de dingen te zien. „Vision and visualization, the power to synthetize” zijn hem noodzakelijk. Daarom zou het een droeve dag zijn, wanneer „dry-booklore” en laboratoriumgeneeskunst deze gaven zouden vervangen.

F. M. G. DE FEYFER.

ARNOLD REYMOND, *Histoire des sciences exactes et naturelles dans l'antiquité gréco-romaine*, exposé sommaire des Écoles et des Principes. Avec une Préface de M. L. Brunschvicg. Paris, ALBERT BLANCHARD.

Op zeer verdienstelijke wijze wordt in dit werk de eerste ontwikkeling behandeld van de in den titel aangeduide wetenschappen en van de vele handboeken met éénzelfde historische strekking onderscheidt dit zich door een zekere mate van oorspronkelijkheid, te meer te waardeeren, omdat de inhoud hier gewoonlijk aan compilatie gebonden is.

Direct krijgt men den indruk, van de inleiding af tot het einde toe, dat de schrijver voorliefde heeft voor de mathesis, docht het goed recht daartoe deed wel eens wat te veel te kort aan andere wetenschappen, met name aan geneeskunde, geographie, biologie enz.

Voorafgegaan door een beschouwing, over den (vrij verborgen) invloed van la pensée orientale sur la science grecque met het haar eigen rationalisme treden als caractères généraux eerst naar voren de zoo bekende figuren van THALES, ANAXIMANDER, HERACLITUS, PYTHAGORAS, EMPEDOCLES e.a.. Hun aantrekkelijke beschrijving had gewonnen door toevoeging van enkele hunner bekende aphoristische uitspraken, zooals het wel-genoemde „pantarei” van HERACLITUS.

Met EMPEDOCLES wordt EINSTEIN in verband gebracht, elders met ERATOSTHENES NEWTON, met ARCHIMEDES LEONARDO DA VINCI, — gewaagde sprongen, doch levendig, ook LUDON. HEIBERG deed dit!

HIPPOCRATES kreeg een goed, rake tekening, zijn „Eed” zelfs hier een vertaling! ARISTOTELES' werkzaamheid werd bldz. 61 erg karig bedacht, later wordt dit wat goed gemaakt: bldz. 178 dynamica, bldz. 206 biologie.

De voor de wetenschap zoo vruchtbare Alexandrijnsche periode wordt met een breed opgevat voorwoord geopend, naast HIPPARCHUS had zeker STRABO als geograaf meer erkenning verdiend.

Het tweede gedeelte over les principes et les méthodes begint met interessante beschouwingen over la mentalité prélogique (LÉVY-BRUHL) en la mentalité préscientifique en haar nawerking later in verband met les forces occultes et mystiques. Bij les conceptions météorologiques had het Grieksche begrip μετεωρός-sublimis verklaard moeten worden. Is het oeconomisch aannemelijk, dat de goedkoope werkkraft van slaven de ontwikkeling der techniek in den weg stond? La chimie blzd. 197 vlg. brengt merkwaardige bijzonderheden over antieke métallurgie, voor een deel afkomstig uit DEMOCRITUS' geschrift over physisch en mystisch weten. Wat is asem? Chemie nog altijd van χυμα?? Dat l'anatomie grecque s'est appliquée avec un rare bonheur à connaitre la structure exacte du corps is te mooi voorgesteld; tot op GALENUS is de anatomie het zwakke punt in de geneeskunde.

De conclusion begint met een ontroerend gebed van RENAN tot PALLAS ATHENE, nog eens wordt de Grieksche geest degelijk geanalyseerd en gesteld naast en tegenover dien van de Renaissance en latere tijden.

Na deze indrukken nog een algemeene vraag: waarom worden, ook hier, bijna constant, de namen der classieken en hun werken evenals die der moderneren omgezet in het Fransch o.a. GOMPERZ: PENSEURS grecs? Een lectuur als deze veronderstelt toch kennis der oorspronkelijke nomenclatuur. Rijk is het aantal bronnen, nauwgezet aangegeven ook in een afzonderlijken index, noode echter mist men het lang niet verouderde werk van S. GÜNTHER: Geschichte der antiken Naturwissenschaft (incl. medizijn) und Mathematik und wissenschaftl. Erdkunde im Altertum, *Handb. der klass. Altert. Wissensch.* V, 1e Abt.

H. J. LULOFS.

LITERATUUR-OVERZICHTEN.

Rivista di Storia delle Scienze mediche e naturali Anno XVII No. 3 en 4. Marzo Aprile 1926.

AMALDI. *Vicende di nome e di istituti manicomiali.* — CELSUS leerde, door hongerslijden, boeien en slagen moeten de krankzinnigen bedwongen worden en in den Romeinschen tijd was de gevangenis vaak hun verblijf. In de middeleeuwen, werden de krankzinnigen, die niet thuis verpleegd konden worden, ondergebracht in gestichten, die ook voor melaatschen dienden. VALSALVA schafte in 1710 het slaan en de ketenen bij de krankzinnigenverpleging af. Hij vond geen navolging, ook niet bij MORGAGNI, totdat in 1788 CHIARUGI hoofd van een groot gesticht geworden, de krankzinnigen als gewone zieken ging behandelen en de ketenen verwierp. Vijf jaar later deed PINEL desgelijks, doch met veel grooter ruchtbaarheid en verstrekkenden invloed. Werken over psychiatrie verschenen in 1793 van CHIARUGI, in 1801 van PINEL. Toch werd in het gesticht na CHIARUGI's dood, het draaitoestel van COX, door CHIARUGI verworpen, weer ter kalmmeering van krankzinnigen aangewend. Omstreeks dien tijd werd in Italië de naam „gekkenhuis” algemeen. Na 1917 kwam daartegen verzet en veranderden de krankzinnigengestichten van lieverlede hun naam in, gesticht voor zielszieken”.

LODATO. *Breve nota sopra un passo del convivio di DANTE, riguardante un argo-*